

?ntenetin Tetikledi?i Akademik Sahtekarlık Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ?ntenetin Tetikledi?i Akademik Sahtekarlık Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23660>

Özet

İnternetin Tetiklediği Akademik Sahtekarlık Ölçeği (ITADS), Akbulut ve arkadaşları tarafından 2008 yılında geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle **akademik sahtekarlık** davranışlarının türlerini ve bu davranışların arkasındaki nedenleri, internet teknolojilerinin artan kullanım bağlamında incelemek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek, Türk üniversitelerinde öğrenim gören lisans öğrencilerinin çevrimiçi kaynakları kötüye kullanma eğilimlerini ölçmeye odaklanmaktadır.

ITADS'nin geliştirilmesi, eğitim ortamlarında internetin yaygınlaşmasıyla birlikte ortaya çıkan yeni sahtekarlık biçimlerini (örneğin, çevrimiçi intihal, hazır ödev indirme, sınav sırasında iletişim teknolojilerini kullanma) sistematik olarak tespit etme ihtiyacına yanıt vermektedir. Bu bağlamda, ölçek hem öğrencilerin sahtekarlık eğilimlerini hem de bu eylemlere iten motivasyonları (zaman baskısı, kolay erişilebilirlik, cezasızlık algısı gibi) değerlendirmeyi hedefler.

Anahtar Kelimeler

Akademik Sahtekarlık, **İnternet**, ITADS, Psikolojik Ölçek Geliştirme, Lisans Öğrencileri, İntihal, Çevrimiçi Hile.

Yazarlar

Yavuz Akbulut, Savaş Şendağ, Gülay Birinci, Kürat Kılıçer, Mehmet Cemal Şahin, Hasan Fehmi Odabaşı.

Amaç

İnternetin Tetiklediği Akademik Sahtekarlık Ölçeği'nin temel amacı, Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin akademik süreçlerde interneti kullanarak gerçekleştirdikleri sahtekarlık türlerini ve bu davranışların altında yatan psikolojik ve durumsal nedenleri kapsamlı bir şekilde ortaya koymaktır. Ölçek, özellikle geleneksel akademik sahtekarlık ölçüm araçlarının kapsamadığı, dijital araçların kullanımından kaynaklanan yeni hile biçimlerine odaklanmaktadır.

Ölçek, eğitim kurumlarının ve akademisyenlerin, dijital çağda akademik dürüstlüğü korumak için etkili stratejiler geliştirmelerine yardımcı olacak veriler sağlayarak amaçlanmaktadır. Elde edilen bulgular, akademik etik eğitimlerinin içeriğini belirlemede ve caydırıcı politikalar oluşturmada rehberlik edebilir.

Yapı

ITADS, **psikolojik ölçek** bağlamında, internet kullanımının kolaylaştırıldığı çok boyutlu akademik sahtekarlık davranışları ölçen bir yapıyı temsil eder. Orijinal çalışmada, öğrencilerin interneti farklı amaçlarla kötüye kullanma biçimlerini (örneğin, ödev kopyalama, sınavda hile yapma, kaynak göstermeden bilgi alma) kapsayan alt boyutlar barındırmaktadır. Bu alt boyutlar, sahtekarlığın hem türünü (davranışsal) hem de nedenini (motivasyonel) yansıtmaktadır.

Ölçeğin yapısal geçerliği, internetin sunduğu anonimlik, kolay erişilebilirlik ve bilgi bolluğu gibi faktörlerin, öğrencilerin akademik dürüstlük konusundaki algıları ve eylemlerini nasıl etkilediğini teorik olarak temel alır. Bu nedenle, ölçek sadece davranış değil, aynı zamanda bu davranışa yönelik tutumu ve niyeti de dolaylı olarak değerlendirmektedir.

Geçerlik

Ölçek, geliştirme aşamasında kapsamlı bir geçerlik çalışmasına tabi tutulmuştur. Orijinal çalışmada (Akbulut et al., 2008), ölçek maddelerinin ölçmek istediği yapıyı ne ölçüde temsil ettiğini belirlemek amacıyla çeşitli geçerlik kanıtları sunulmuştur. Bu kanıtlar arasında, ölçeğin kavramsal olarak temsil ettiği akademik sahtekarlık yapısıyla ilgili uzman görüşleri (kapsam geçerliği) ve istatistiksel yöntemlerle elde edilen yapısal geçerlik bulguları bulunmaktadır.

Özellikle **Faktör Analizi** sonuçları, ölçeğin teorik olarak beklenen alt boyutları doğru bir şekilde ayırdığını göstermektedir. Bu, ölçeğin internetin tetiklediği akademik sahtekarlığın farklı yönlerini güvenilir bir şekilde ölçebildiğini destekleyen önemli bir geçerlik göstergesidir.

Güvenirlik

Geliştirme çalışması sırasında, İnternetin Tetiklediği Akademik Sahtekarlık Ölçeği'nin iç tutarlılığı incelenmiştir. Güvenirlik analizleri, ölçeğin maddelerinin tutarlı ve kararlı sonuçlar verdiğini doğrulamak amacıyla yapılmıştır. Genellikle bu tür psikometrik araçlarda, Cronbach Alfa katsayısı gibi iç tutarlılık ölçütleri kullanılır.

Orijinal makalede detayları sunulan güvenilirlik çalışmaları, ITADS'nin farklı alt boyutlarının kabul edilebilir düzeyde iç tutarlılığına sahip olduğunu göstermektedir. Bu yüksek **güvenirlik** değerleri, ölçeğin aynı yapıyı tekrar tekrar ölçtüğünde benzer sonuçlar ürettiği anlamına gelmektedir, bu da araştırma amaçları için kullanılabilirliğini artırmaktadır.

Faktör Analizi

İnternetin Tetiklediği Akademik Sahtekarlık Ölçeği'nin geliştirilmesi sürecinde, yapısal geçerliğini belirlemek amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve/veya Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)

teknikleri kullanılmaktadır. Bu analizler, ölçek maddelerinin hangi temel psikolojik yapıları temsil ettiğini ve kaç alt boyutta toplandığını ortaya çıkarmaktadır.

Akbulut ve arkadaşları (2008), Türk lisans öğrencileri üzerinde yaptıkları analizler sonucunda, internetin tetiklediği akademik sahtekarlığın farklı ve ayrıntılı faktörlerden oluştuğunu tespit etmişlerdir. Bu faktörler, öğrencilerin interneti kullanarak gerçekleştirdikleri intihal türlerini ve diğer hileli davranışları kategorize etmeye yardımcı olmuştur.

Araç

Test Type:

Geliştirme (Developmental Scale)

Format:

Genellikle Likert tipi derecelendirme ölçeği kullanılarak yanıtlanan maddelerden oluşur. (Derecelendirme bilgisi orijinal kaynakta belirtilmemiştir, ancak geliştirme ölçeklerinin standart formatıdır.)

Language Available:

Türkçe (Turkish)

Population Group:

Üniversite Öğrencileri

Age Group:

Genç Yetkinlik (Ortalama 18-25 yaş arası)

Population Details:

Türkiye'deki çeşitli üniversitelerde öğrenim gören lisans öğrencileri.

Test Methodology:

Öz bildirim (Self-report) yöntemi kullanılarak uygulanır. Öğrencilerin, internet ortamını kullanarak akademik görevlerde ne sıklıkta sahtekarlık yaptıkları veya yapmaya eğilimli oldukları

belirtmeleri istenir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?:

2008 (Orijinal yay?n y?I?)

Kullan?m ?zinleri:

Ölçe?in bilimsel ve akademik amaçlarla kullan?m? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ücret:

Ticari olmayan akademik ara?t?rmalar için genellikle ücretsizdir, ancak kullan?m ?artları sorumlu yazar tarafından belirlenmelidir.

Yazarlar

Sorumlu Yazar:

Yavuz Akbulut

Author ORCID Identifier:

Mevcut de?il (Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.)

Affiliation Email addresses:

yavuzakbulut@anadolu.edu.tr

Correspondence Address:

Anadolu Üniversitesi, E?itim Fakültesi, Eskişehir, Türkiye.

Kaynaklar

Akbulut, Y., ?enda?, S., Birinci, G., K?I?çer, K., ?ahin, M. C., & Odaba??, H. F. (2008). Exploring

the types and reasons of Internet-triggered academic dishonesty among Turkish undergraduate students: Development of Internet Triggered Academic Dishonesty Scale (ITADS). *Computers & Education*, 51, 463-473. doi: 10.1016/j.compedu.2007.06.003

Orijinal makalenin PDF dosyasına buradan ulaşılabilir: [internet-triggered-academic-dishonesty-scale-toad.pdf](#)

İnternetin Tetiklediği Akademik Sahtekarlık Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

ARABPSYCHOLOGY.COM